

**INTIMITEIT
STADS-
GEOORZAAL
VLAARDINGEN
BEHOUDEN**

JAS VAN GLAS EN HOUT

Aan de binnenzijde is een raamwerk van forse, Amerikaans grenen balken gebouwd.

**SPANNENDE
NIEUWBOUW**

Het centrum van Vlaardingen beschikt sinds kort over een theaterzaal waar traditie en nieuwbouw op een bijzondere manier zijn samengegaan. De Stadsgehoorzaal was aan het begin van de 21ste eeuw 'op' en toe aan een grote opknapbeurt. Er werd gekozen voor meer dan dat. Nu staat er een sprankelend nieuw gebouw waarbinnen zich twee traditionele, maar gemoderniseerde, theaterzalen bevinden, en waar een spannende nieuwbouw van glas en hout in het oog springt.

De Stadsgehoorzaal is een gebouw met geschiedenis. De Kleine Zaal, ook wel de Harmonie genoemd, stamt uit de eerste helft van de 19e eeuw. Na de Tweede Wereldoorlog volgde uitbreiding met de Grote Zaal, ontworpen door Sybold van Ravesteyn. In het resultaat is zijn zware stijl te herkennen, maar ook het zuinige gebruik van materialen, kenmerkend voor de naoorlogse jaren. Aan dit ontwerp waren in de loop der jaren allerlei uitbreidingen toegevoegd die dienst deden als entree, foyer en dergelijke. Ook aan het interieur was het een en ander verbouwd en niet altijd even fraai. "Het was een oude teringzooi. Maar ik houd ervan," zo typeert cabaretier Youp van 't Hek de Stadsgehoorzaal in Vlaardingen in haar nieuwe programmaboek-

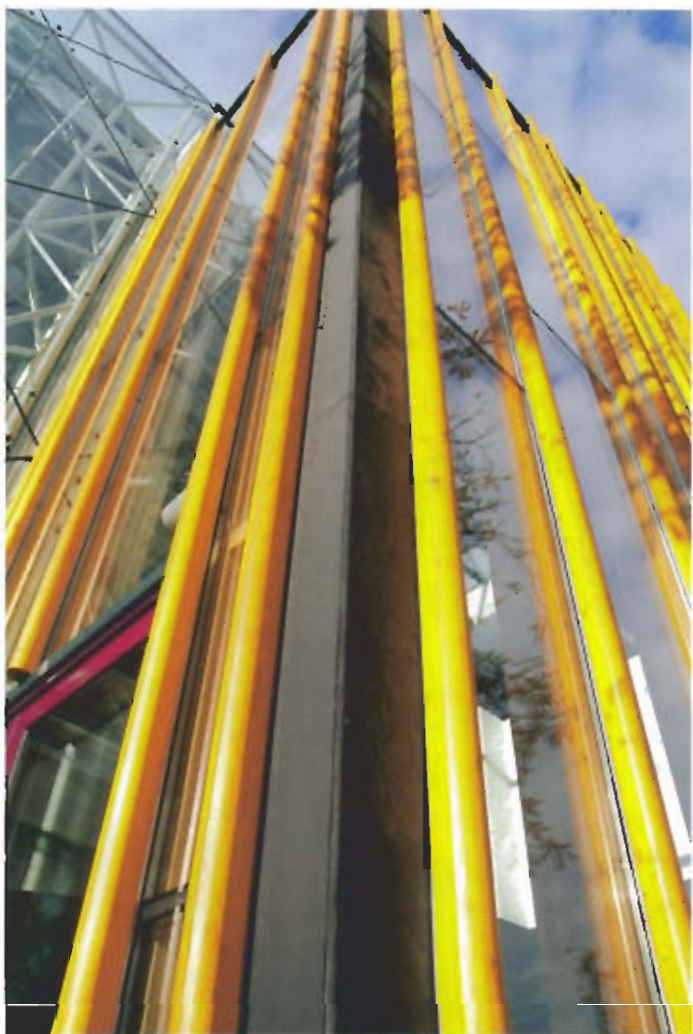
> De Oregon pine deklijsten geven het pand een sprankelende gloed.

je. Van 't Hek verwoordt daarmee een gevoel dat bij veel cabaretiërs en toneelgezelschappen leeft. Het theater was vanwege zijn intieme karakter geliefd en de tekortkomingen werden voor lief genomen. De Vlaardingse gemeenteraad stond voor een dilemma: men wilde de oude sfeer behouden, maar er moest ook verbouwd en uitgebreid worden. Bureau Zaenen Spanjers cs Architecten van Kees Spanjers werd gevraagd een advies te schrijven. ZSA heeft ervaring met dit soort projecten en nam eerder onder andere de Beurs van Berlage in Amsterdam en de Stadsgehoorzaal in Leiden onder handen.

MULTIFUNCTIONEEL "Toen ik er ging kijken trof ik een gebouw aan dat totaal was uitgewoond," vertelt Kees Spanjers. "Het was door de brandweer afgekeurd en de toneelinstallaties voldeden niet aan de eisen van de Arbodienst. Bovendien zat het pand van onder tot boven vol met asbest en waren de zichtlijnen voor het publiek slecht. Maar het had een warme intimiteit die je, zeker in het Rijnmondgebied waar de laatste jaren veel nieuwe zalen zijn gebouwd, weinig meer tegenkomt. Een gezellig, oud warm bonbonsje."

Spanjers zag mogelijkheden. Hoewel hij geen liefhebber is van de stijl van Van Ravesteyn kreeg de Amsterdamse architect er steeds meer bewondering voor. Het ontwerp van Van Ravesteyn met ornamenten, baksteen en lambriseringen kon behouden blijven maar dan moest er wel een grondige verbouwing van de beide zalen plaatsvinden, schreef Spanjers in zijn advies. Nieuwbouw zou zorgen voor een nieuwe entree, kantoren en een foyer en het complex werd voor meerdere doeleinden geschikt gemaakt. "Wil je een theater rendabel exploiteren, dan moet het tegenwoordig multifunctioneel zijn. Dus ook geschikt voor recepties, congressen en dergelijke," aldus Kees Spanjers. Uitvoering van zijn advies vroeg wel om een budgetverhoging van 6 naar 9 miljoen euro. Spanjers: "Voor 6 miljoen staat het in de verf en brandt de kachel, maar meer ook niet". De gemeenteraad van Vlaardingen liet zich overtuigen en ging akkoord. In het nieuwe ontwerp bleven de Harmonie en de Grote Zaal - inclusief de toneeltoren - overeind, maar werden ze wel grondig verbouwd en tegelijkertijd in hun oude luister hersteld. Alle aanbouw ging plat en in plaats daarvan kwam een 'transparante schil' rond de twee zalen met daarin een entree, een grotere foyer en kantoorruimte.

VERNIEUWDE ZALEN Eind 2005 begon aan-

De nieuwbouw bestaat uit een entree, kantoren en foyer.

Het Oregon pine is blank gelakt.

nemer Breijer Bouw uit Rotterdam met de noodzakelijke sloop om daarna de renovatie van de beide zalen en de nieuwbouw ter hand te nemen. De zichtlijnen in de Grote Zaal werden verbeterd door het verloop in de oude vloer steiler te maken. Een stalen draagconstructie vergrootte het verloop van een halve meter naar vier meter. Hierdoor moest wel het prachtige balkon hoger geplaatst worden, waarvoor een compleet nieuwe staalconstructie werd aangebracht. De capaciteit ging er door deze ingrepen iets op vooruit en de zaal biedt nu plaats aan 700 toeschouwers (dit was 650).

Het zijn echter ook de kleinere renovaties en restauraties die de ruimte zo sfeerrijk maken. Rondom in de zaal bracht Breijer een eikenhouten lambrisering aan en de gipsen en houten ornamenten op het plafond en de muren werden gerestaureerd en waar nodig gereproduceerd. Ook de comfortabele, door Spanjers ontworpen,

theaterstoelen hebben een massief eikenhouten frame. De wanden in de zaal zijn gemaakt van houten regels en steenwol met daarop gips voorzien van een akoestische coating. Van de oude bühne kon geen afstand gedaan worden; die droeg gewoonweg teveel toncelgeschiedenis in zich. De keruing-houten toneelvloer werd daarom hersteld en opnieuw in de olie gezet.

Ook de Kleine Zaal (de Harmonie) is flink verbouwd. De vloer was op een aantal punten verzakt. Om dit te herstellen brak Breijer de vloer eruit en sloeg er zestig nieuwe heipalen. Vijzels ondersteunen de nieuwe vloer waarop eiken parket van Bruynzeel ligt. De oude lambrisering werd achter de betimmeringen vandaan gehaald en hersteld. De tribune, met ruimte voor 300 toeschouwers, is inschuifbaar en in zijn geheel weg te rijden. Hierdoor is de Harmonie ook geschikt voor recepties en feesten. De architect verving de geheel gesloten deuren door exem-

plaren met glas zodat daglicht, via het glazen dak in de omgang, kan binnendringen. Uiteraard is de zaal ook goed te verduisteren.

OREGON PINE DEKLIJSTEN Kees Spanjers wilde de Grote en de Kleine Zaal van de Stadsgehoorzaal niet alleen bewaren; ze moesten ook zichtbaar blijven. Hiervoor ontwierp hij een transparante 'schil' rondom de twee zalen, een grote heldere ruimte van glas, staal en hout. Spanjers: "Om die transparantie te krijgen hebben we een pui gemaakt van hout, staal en glas. Een glazen doos, waar zich de foyer bevindt, en een witte doos voor de kantoren worden bij elkaar gehouden door een soort jas van glas en hout".

Toch heeft het hout geen constructieve functie. Louis Bassant, projectleider van Breijer Bouw licht toe: "De constructie is helemaal van staal met een vliesgevel van dubbel glas en aluminium waarvan de profielen zijn bekleed met dekljisten van blank gelakt Oregon pine". Deze dekljisten zorgen voor de sprankelende oranje-keurige uitstraling die het gebouw aan de buitenzijde kenmerkt. Aan de binnenzijde is een raamwerk van forse, Amerikaans grenen balken gebouwd, eveneens blank gelakt. In de foyer voor de Kleine Zaal meten de balken 76 x 125 cm en in de entree zelfs 76 x 300 cm. De foyer bij de Grote Zaal wordt geaccentueerd

Projectgegevens

Opdrachtgever:	Gemeente Vlaardingen
Ontwerp:	Zaenen Spanjers & Architecten (ZSA), Amsterdam
Aannemer:	Breijer Bouw, Rotterdam
Houtleverancier:	Jongeneel
Investing:	€ 9,2 miljoen
Bouwproject:	Renovatie twee theaterzalen en nieuwbouw 1.500 m²

door een magnifieke glazen uitbouw. Deze bestaat uit een 22 meter lange dubbele gevel die is opgehangen aan spanconstructies die op hun beurt hangen in een stalen frame dat is gekoppeld aan vier kolommen in de foyer. De glazen gevel vormt samen met de hout-en-glas 'schil' het visitekaartje van de Stadsgehoorzaal. Spanjers: "Het gebouw stond wat terug van de weg en het

oudste gedeelte juist in de rooilijn. Dit hebben we omgedraaid. Wanneer je nu vanuit het centrum van Vlaardingen de straat inkijkt, zie je de transparante gevel van het nieuwe gedeelte."

PERIKELEN Dat de bouw niet zonder problemen ging spreekt voor zich. Een gebouw waarvan sommige delen 170 jaar oud zijn, verbergt

altijd een paar verrassingen. Dat ontdekte ook Louis Bassant: "De aanleg van elektriciteit, water en de ventilatiekanalen bracht allerlei narigheid met zich mee. Wij kwamen heipalen tegen waar ze niet hadden moeten zitten waardoor we een ventilatiekanaal moesten omleggen. Maar dat kon niet zomaar, omdat je dan weer in de knel kwam met de elektriciteit of het sanitair." Door al deze perikelen liep de oplevering een vertraging op van bijna een half jaar, waardoor er geplande try-outs plaatsvonden in een nog niet afgebouwd complex.

De vertraging veroorzaakte een conflict tussen de gemeente Vlaardingen en de ontwerpende adviseurs. "Tijdens de bouw gebeurden er allemaal vreemde dingen," moet Kees Spanjers van het hart. "Er is bij de ambtenaren iets vreselijk misgegaan. Slecht management. Ik heb er een nare nasmaak aan overgehouden." Hij trok zich in april 2007 uit het project terug. De gemeente Vlaardingen laat weten nog steeds erg blij te zijn met het eindresultaat, maar probeert de geleden schade te verhalen in een gerechtelijke procedure.

De artiesten die optreden in de Stadsgehoorzaal zal het een zorg zijn. Hun 'oude teringzooi' is prachtig gerenoveerd zonder dat er iets van de intimiteit en gezelligheid verloren is gegaan. Daarbij is er nieuwbouw verzezen die juist in zijn contrast goed aansluit bij het oude gebouw. ■

